ఇసుకపల్లి దక్షిణామూర్తి

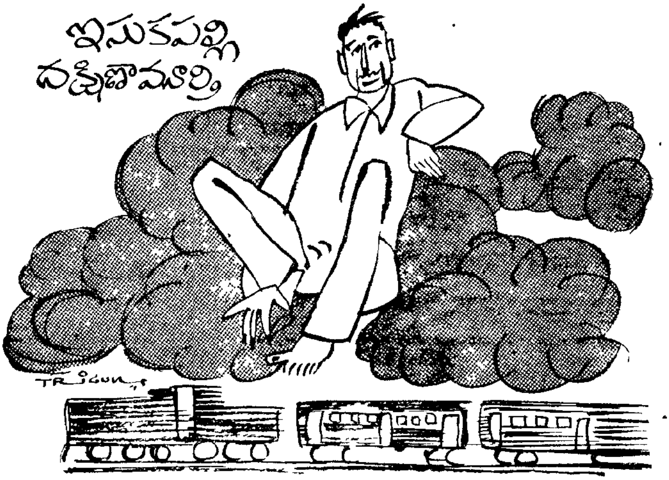

దిగవలసిన రైలు

"ఎక్కిన రైలు దిగక తప్పదు."

ఇంత గొప్ప సంగతి చెప్పింది ఎవరు? ఏడుకొండలుకు గుర్తురాలేదు. తనే అన్నాడేమో! ఎట్లాగో దిగాలిగదా అని నిరుత్సాహపడి రైలు ఎక్కకుండా ఉంటే ఎలా కుదురుతుంది? రైలు వచ్చినపుడు ఎగిరి గంతేసి, అడ్డం వచ్చిన వాళ్ళందరినీ తోసేసి, దర్వాజానుండి పోయే అవకాశం లేకపోతే, కిటికీగుండా దూరి సీటు సంపాదించుకోవాలి. ముందు వెనకలు చూడగూడదు. మీనమేషాలు లెక్కపెట్టగూడదు. సీటు ముఖ్యం. దిక్కులుచూస్తూ, పోయిన రైలువంక టిక్కెట్టు చూపిస్తే ఏం లాభం? పురోగామి అయిన ఏడుకొండలు దిగిన పడవనల్లా తగలేస్తూ ముందుకుపోయాడు గనకనే ఈ స్థితికి వచ్చాడుమరి. ఆఫీసరు అవటం మాటలా?

ఏడుకొండలు గెజిటెడు ఆఫీసరు అవుతాడనీ, పరుపుల పెట్టెలో ప్రయాణం చేస్తాడని అనుకోనివాళ్లు అతని ఉత్తరం చూసి "అబ్బ... ఏడుకొండలు అంతటి వాడయ్యాడటరా,..." అని ఆశ్చర్యపడ్డారు.

ఏడుకొండలు రైలుస్టేషనువంక శ్రద్ధగా చూశాడు. తను ఆఫీసరు అయి రావటం ఇదే మొదటిసారి కాని అదివరకు అస్తమానం వస్తూనే ఉండేవాడు. ఎన్నిసార్లు వచ్చాడో లెక్కలేదు. పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్లను రైలెక్కించటానికి వచ్చేవాడు. వారి భార్యలను పుట్టింటికి పంపటానికి వచ్చాడు. తన భార్యను పురిటికి

పంపాల్సినప్పుడుగూడా, ఆ పని తన బావమరిదికి వదిలిపెట్టి, తను స్వయంగా ఆఫీసరుగారి భార్యను రైలెక్కించాల్సి వచ్చింది. 'ఉద్యోగ ధర్మం' ఇంట్లో ఆడవాళ్ళకి ఏం తెలుస్తుంది? అయిన దానికీ కానిదానికీ గునుస్తారుగాని! ఆఫీసరుగారికి పిల్లలు కలగలేదు. అందులో తన బాధ్యత ఏముంది? అయినా బాబాగా రాస్తే ఆఫీసరుగారి భార్యను తను తీసుకుని వెళ్ళవలసివచ్చింది తిరపతి పోతానంటే తీసుకునివెళ్ళి, అక్కడ మకాం, ఉండటానికి ఏర్పాట్లు చూసే బాధ్యత తనపైన పడింది. ఆమె ఫస్టు క్లాసులో కూర్చుంటే, తను రెండో తరగతి పెట్టెలో నిలబడ్డాడు.

పెద్ద ఆఫీసరుగారు మద్రాసునుంచి తిరపతి వచ్చి ఒక రోజుండి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు. ఆమె వెంటనే తిరిగిరాలేదు. 'అలివేలు మంగాపురం' అన్నది 'శ్రీకాళహస్తీశ్వరా' అన్నది. 'బెజవాడ కనకదుర్గ చూడాలి' అన్నది. 'హోటలులో మకాం' అన్నది. 'గదిలో ఒంటరిగా పడుకోవటానికి భయం' అన్నది. మధ్య మధ్య వచ్చి కనబడిపోతూ ఉండమ'న్నది. 'ఉద్యోగ ధర్మం' మరి తప్పలేదు. వేళాపాళా లేకుండా దర్శన భాగ్యం పొందుతూ వచ్చాడు. రూప, స్పర్శ, రసగంధాదులు అంటారు పెద్దవాళ్ళు. వాటి అర్థం తెలుసుకున్నాడు. ఆ శీలవతికి పుత్రోదయం అయినప్పుడు, ఆ పిల్లవాడికి 'వెంకట రమణా' అని పేరు పెట్టుకున్నారు. అప్పుడు ఇంట్లో చాలా గలభా అయింది – 'ఏడుకొండలు' అన్నా, 'వెంకట రమణా'అన్నా రెండూ తిరుమలస్వామి పేర్లేగాని ఏడుకొండలకు, వెంకట రమణకు వేరే సంబంధం లేదు. ఈ రెండూ భగవంతుని రూపాలే అని నచ్చజెప్పినకొద్దీ ఇంట్లోవాళ్ళు పేట్రేగిపోయారు – ఆఫీసరూ, అతని భార్యా కావాలో, తనే కావాలో తేల్చుకోమని తాళికట్టిన భార్య చెప్పేదాకా వచ్చింది అందుకనే ఉద్యోగ ధర్మం అసిధారా వ్రతంలాంటిది అంటారు ఏడుకొండలు ఆ రోజురాత్రి భార్యతో రాజీకి వచ్చి 'నువ్వే కావాలి... ప్రమాణంచేసి చెపుతున్నాను' అన్నాడు. రామాయణం నెత్తిన పెట్టుకుని పమాణం చెయ్యమన్నది రోజూ రామాయణం ఉండే చోట భాగవతం ఉన్నది. ఏడుకొండలు భాగవతం నెత్తిన పెట్టుకుని ప్రమాణం చేసి "రుక్మిణీ వల్లభా, రాధా మనోహరా... కాపాడు తండ్రీ" అన్నాడు. ప్రమోషను అంటే ఎన్ని తిప్పలు పడాలి?......

ఫస్టుక్లాసు టిక్కెట్టు వొకసారి మళ్ళీ చదువుకుని, కూలీ నెత్తిన సామాను ఎక్కించి 'పద' అన్నాడు ఏడుకొండలు. 'స్లీపరులో పెట్టమంటారా?' అన్నాడతను. ఏడుకొండలుకు వళ్ళుమండిది – తను ఎవరు అనుకుంటున్నాడు? 'ఫస్టు

క్లాసులో పెట్టు...' ఆఫీసరు కోపం చూపించాడు. కూలీ నెత్తిన పెట్టుకున్న బెడ్డింగు ఏనాటిదో! క్రొత్త బెడ్డింగు కొనుక్కుంటే కూలివాడు అట్లా మాట్లాడే వాడుకాదు. ఆ బెడ్డింగు అనేక ప్లాటు ఫారాలమీద అనేక మడుగుల్లో తడిసింది. తారు అంటింది. పేడ అంటింది. కడిగిస్తే పెద్ద పెద్ద మరకలయింది ఆ బెడ్డింగు తనవెంట రావటం గతం భవిష్యత్తును వెంబడిస్తున్నట్లుగా ఉంది.

సామాను కొంచెం దూరంగా పెట్టించి ఫస్టుక్లాసు వెయిటింగు రూములోకి పోయాడు. బండి వచ్చే టయిమయింది. వెయిటింగురూం అవసరంలేదు. ఇంత కాలం ఆ గది బయట తిరిగినవాడు కాబట్టి ఈనాడు సాధికారంగా లోపల కూర్చోవాలనిపించింది. గుమ్మంలో ఎవరో రైల్వేఉద్యోగి ఉంటే టిక్కెట్టు తీసి చూపించాడు. 'అక్కర్లేదులెండి...' అన్నాడతను. లోపల అన్ని పేము కుర్చీలలోనూ, సోఫాల్లోనూ జనం నిండి ఉన్నారు. వాళ్లెవరిదగ్గరా ఫస్టు క్లాసు టిక్కెట్టు ఉండిఉండదు అనుకున్నాడు ఏడుకొండలు. చికాకు వచ్చింది. రైల్వే ఉద్యోగిని పిలిచి 'కూర్చోవటానికి ఎక్కడా ఖాళీలేదు...' అన్నాడు ఏడుకొండలు.

అవును...' అన్నాడతను.

'చాలామంది...రెండోక్లాసు టిక్కెట్టు వాళ్ళు కూర్చున్నట్లున్నారు,' అన్నాడు ఏడుకొండలు ముఖం చిట్లిస్తూ.

'ఉహూఁ...' అన్నాడతను.

'నేను కంప్లెయింటుచేస్తాను...' ఏడుకొండలు జేబులోనుండి పెన్ను తీశాడు.

'అట్లాగే...' అన్నాడతను.

'కంప్లెయింట్ పుస్తకం ఎక్కడ...?' ఏడుకొండలు విసుక్కుంటున్నాడు.

'స్టేషను మాష్టరుగారిని కలవండి...' అతను నిర్లిప్తంగా దూరానఉన్న బోర్డు చూపించాడు. ఇంతసేపు అనవసరంగా ఇతనితో మాట్లాడినందుకు బాధకలిగింది. అటు పోతే సామానెవరన్నా ఎత్తుకుపోతారేమో! 'కోరి తలనెప్పి తెచ్చుకోవటమూ' అని ఆలోచిస్తుంటే రైలు రానేవచ్చింది.

పరుపుల పెట్టెలో కూర్చున్నప్పటి నుండి ఏడుకొండలకు అదోరకమైన ఠీవి, కళ వచ్చినాయి. కొంచెంసేపు గుమ్మందగ్గర నిలబడ్డాడు. గుమ్మం పక్కన 'వకటి' అనే అంకెకోసం వెదికి చూశాడు. పెట్టె నెంబరు నోటుచేసుకున్నాడు. పెట్టెదిగి ఎరిగినవాళ్లెవరన్నా కనిపిస్తారేమోనని చూశాడు. తను ఫస్టు క్లాసు పెట్టె ఎక్కుతూ, దిగుతూఉంటే, 'అలగా జనమం'తా రెండో తరగతి పెట్టెలోకి గుంపులుగా తోసుకుంటూ, కడ్డీలు పట్టుకుని వేళ్ళాడుతూ, కిటికీలగుండా దూకుతూ, వేరుసెనక్కాయలు వలిచి పొట్టు అక్కడే పోసుకుంటూ, బత్తాయి తొక్కలు పోస్తూ ఉమ్ముతూ,

ఉచ్చులతో ఎంతటి నికృష్టమైన సాదా జీవితం గడుపుతున్నారో సుస్పష్టంగా కనిపిస్తోంది ఏడుకొండలుకు. 'ఛీ అలగా జనం... నాలుగు రూపాయలు పోయినా పై క్లాసులో పోదామని, సుఖంగా జీవితం గడుపుదామని ఉండదు... వీళ్ళకు' అనుకున్నాడు. పేడలో పురుగులాంటి వాళ్ళు వీళ్ళు. అక్కడే తిరుగుతారు. అదే స్వర్గం. ఛీ... ఛీ... చీదరించు కుంటూ ప్లాటుఫారంమీద నడుస్తుంటే రైలు కూతకూసింది. రైల్లోకి గబగబా ఎక్కాడు పెట్టెనంబరు చూసుకుంటూ.

క్షణాల్లో రైలు వేగం పుంజుకుంది. ఏడుకొండలు ఆలోచనలుగూడా వేగం పుంజుకుంటున్నాయి. తను ఎక్కడ పుట్టాడు. ఎక్కడ పెరిగాడు. ఎక్కడ ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. అంతా దైవ ఘటన. డైరీలో వెంకటేశ్వరస్వామి పటంతీసి దణ్ణం పెట్టుకున్నాడు. పెద్ద పదవిలోనికి వచ్చిన తర్వాత తణిఖీకి పోవటం ఇదే మొదటిసారి. వాళ్ళ మర్యాదలకు తబ్బిబ్బు అయిపోకుండా, అవన్నీ తనకు అలవాటు అయినట్లే ప్రవర్తించాలి. ఎన్ని హంగులు చేసినా, తన కార్యదీక్షలోగాని కర్తవ్య నిర్వ హణలోగాని లోపం రానీయకూడదు. అతి మెలకువతో మెలగాలి......

తను ఆఫీసరు అయి గదిలో కూర్చున్న మొదటిరోజున వాడెవడో కంట్రాక్టరు వచ్చాడు. అతి వినయంగా మాట్లాడాడు.

'ఏంటి సంగతి ?' అటువంటి వాళ్లతో కర్కశంగానే మాట్లాడాలి.

'మీతో మాట్లాడదామని...' అతను నీళ్లు నమిలాడు.

'మాట్లాడుతున్నాంగా... చెప్పండి .' గదమాయించాడు. అంత తీవిగా మాట్లా డటం సహజంగా వచ్చినందుకు తనే ఆశ్చర్యపడ్డాడు.

'మీతో ఆఫీసుపని విషయం మనవి చేసుకోవాలి...' అన్నాడు కంట్రాక్టరు, చేతిసంచి డ్రాయరుమీద పెడుతూ.

'ఆఫీసుపనా... అయితే ఇంటికి రండి... తీరికగా మాట్లాడుకుందాం...' గబగబా అన్నాడు. తనేం మాట్లాడు తున్నాడు ? మాటలన్నీ అన్న తర్వాత గాని వాటి అర్థం అవగతం కావటంలేదు. మనసు చెప్పినమాట నోరు అనటంలేదు. నోరు చెప్పినమాట చెవులు విని మన సుకు అందజేస్తున్నాయి. సిస్టం ఏదో చెడిపోయినట్లుంది.

'చిత్తం...అదే మనవి చేద్దామని...' కంట్రాక్టరు చేతులు జోడించాడు. 'రాస లీల... హోటల్లో రాత్రి పదింటికి... నూట పదకొండో నంబరు గది... చిత్తం...' అతను వెళ్ళిపోయాడు. ఏడుకొండలు నోటికి తాళంవేసి వెళ్ళి నట్టయింది.

ముక్కుకి ఎవరో తాడుపోసి

లొక్కునిపోతున్నట్లు తొమ్మిదింటికళ్ళా బయలుదేరాడు. 'సెకండుషో సినిమాకు' అని ఇంటిదగ్గర చెప్పాడు. బస్‌స్టాండు దగ్గర ఎరిగున్నవాడు కనిపించాడు. 'సెకండుషోకి' అన్నాడు తను. అతను అడగలేదు. నవ్వాడు. పళ్ళన్నీ కనిపించాయి. ఆ పళ్ళన్నీ మొక్కజొన్న గింజల్లాగా పలివెయ్యాలనిపించింది. ఆ నవ్వులో అంతటి వెటకారం ఉంది.

ఏడుకొండలు కిటికీలోనుండి బయటకు చూశాడు. పచ్చని పొలాలు కనిపించాయి. 'రాసలీల' హోటల్లో అమ్మాయి ఆ రంగు చీరే కట్టుకుంది. అదే రంగు జాకెట్టు. బొట్టూ అదే రంగు.

'త్రీ...ఛీర్స్...' అన్నాడు కంట్రాక్టరు గ్లాసు అందిస్తూ. తను ఏమనాలో తోచక కొంచెం కంగారుపడ్డాడు. 'ఫోర్... ఛీర్స్' అంటే గొప్పగా ఉంటుందేమో! మౌనం ఉత్తమ లక్షణం. ఇకిలించాడు. పళ్ళు బయటపెట్టాడు

'హౌ డు యు డూ..?'అన్నదిఆమె. ఏం సమాధానం చెప్పాలి?? అందరి లాంటివాడే తనూ!! ఆ మాటే అన్నాడు. ఫక్కుమని నవ్వింది ఆమె. కంట్రాక్టరు విరగబడి నవ్వాడు. ఆ అమ్మాయి తన భుజంమీద చెయ్యివేసి 'హౌ...నైస్..' అన్నది? ఏమిటి... ఆ చొరవ. ఏది ఎట్లాఉన్నా ఆఫీసర్లదే జీవితం. ఆఫీసరు కానివాడిదీ ఒక బ్రతుకేనా? ఏడుకొండలు జేబులో పెన్ను చూసుకున్నాడు. తనకే అధికారం ఉంటే భారతదేశ ప్రజలందరినీ ఆఫీసర్లుగా ప్రకటిస్తాడు. ఏడుకొండలు పెన్ను క్యాప్‌తీసి పాళీ ఉన్నదోలేదో అని అనుమానంగా చూశాడు. సిరా ఉన్నదో, లేదో! క్యాప్ పెట్టి పెన్ను జేబులో పెట్టుకున్న తర్వాత పెన్నుకు పాళీ ఉన్నదో, లేదో అని మళ్ళీ అనుమానం వచ్చింది. ఏడుకొండలు మనస్సు పరిపరి విధాల పోతోంది. రెండో తరగతిలో ప్రయాణం చేసినప్పుడు ఇంత ఆందోళన ఎరగడు...

పెట్టెలో నలుగురైదుగురు వున్నారు. పై బెర్తుమీద ఎవరో పెద్ద దుప్పటి కప్పుకుని పడుకున్నారు. మరీ లావుపాటి వాళ్లయితే ఒకరు కావచ్చు. లేకపోతే సన్నటివాళ్లు ఇద్దరు కావచ్చు. రెండు టిక్కెట్లూ కొన్నారో లేదో! తనకెందుకూ. టిక్కెట్టు కలెక్టరు చూసుకుంటాడు. తను పెద్ద ఆఫీసరయినా చిన్న ఉద్యోగికి రావలసిన ఆలోచనలే వస్తున్నాయి. అలారంమోత ఒకసారి వినబడగానే తన ఆలోచనలన్నీ చెల్లాచెదరయినాయి. ఏ సూటుకేసులో ఉన్నదో అలారం గడియారం మోగుతోంది. రైల్లోగూడా ఈ గొడవ ఏమిటి. ఇంకా చీకటిపడలేదు. టైం చూసుకున్నాడు. గడియారం ఆగిపోయింది. బయటకు చూశాడు. బోలెడన్ని రైలుపట్టాలు. చిన్నపిల్లలు పలకమీద ఇష్టం వచ్చినట్లు పిచ్చిగీతలు గీసినట్లున్నాయి. ఊరొచ్చేసింది. సిగ్నలు కనిపించింది. దూరాన

ప్లాటుఫారం. దాని నీడల్లో మనుష్యులు నీడల్లాగా కదలటం అంతా కనిపిస్తోంది. గబుక్కున లేచి బెడ్డింగు చుట్టాడు. సూటుకేసు సర్దాడు. ఈ క్షణంకోసమే తను ఎదురుచూస్తున్నది. అమెరికాపోయి విమానంలో తిరిగినా వొకటే! అడవిలో నెమలి నృత్యం చేసినా వొకటే!! అయిన వాళ్ళు చూడాలి. మెచ్చుకోవాలి. కావల సినవాళ్ళ శభాష్, అనాలి. అందుకనే తను బయలుదేరేముందు తనిఖీ చేయ బోయే ఆఫీసువాళ్ళకే కాకుండా, తన బంధుమిత్రు లందరికీ ఉత్తరాలు వ్రాశాడు. 'తను ఫలానా బండికి వస్తు న్నాననీ, స్టేషనుకు రావలసిందనీ.' అందరూ వస్తారు. తను ఫస్టుక్లాసు గుమ్మంలో నిలబడి చేయి ఊపుతాడు. వాళ్ళందరూ గుర్తిస్తారు. నమస్కరిస్తారు. వాళ్ల దండలుతెచ్చి వెయ్యవచ్చు. 'అబ్బే... ఇవన్నీ ఎందుకండీ.' అంటా డతను. వాళ్లు దండలు తేకపోతే! 'మీరు దండలు తీసుకుని రావటం... స్టేషనులో వేయటం... నాకు అంతగా నచ్చవు... తరవాత మీ ఇష్టం...' అని ఉత్తరంలో వొక ముక్క వ్రాస్తే సరిపోయేదేమో!

బండీ వేగంకంటే గుండెవేగం ఎక్కువగా ఉన్నది. ముఖంమీద చిరు చెమట పట్టింది. రుమాలు కనిపించ లేదు. బెడ్డింగు చుట్టినప్పుడు లోపల పడేసినట్లున్నాడు. చేత్తో తుడుచు కున్నాడు-చేతులు లాగూజేబుకు తుడుచు కున్నాడు. ప్లాటుఫారం రానేవచ్చింది. చక్రంలా...? గుండె... చప్పు డెక్కడ నుండి వస్తోంది. ప్లాటుఫారంమీద ఆవు వొకటి తిరుగుతోంది. అక్కడక్కడ పేడ కనిపిస్తోంది. శుభ్రత లేదు. ఈ దేశం బాగుపడేదేమిటి? ఆవులు ప్లాటు ఫారంమీదకు రావటానికి కారణం ఏమిటి? వాటికి ప్లాటుఫారం టిక్కెట్టు అక్క ర్లేదనేగదా! రూల్సు మార్చాలి.

ప్లాటుఫారంమీద ఏదో గోడ కడు తున్నారు. ప్లాటుఫారం పెంచుతున్న ట్లున్నారు - సిమెంటు బస్తాలు లోపల నుండి తీసుకువచ్చి పడేస్తున్నారు. అంతా సిమెంటు లేస్తోంది. ఆ కూలీల వళ్లంతా సిమెంటే. సిమెంటుతో చేసిన బొమ్మల్లాగా ఉన్నారు. వళ్లంతా చెమటపట్టినట్లుంది. శరీరమంతా చారలుగా కనిపిస్తున్నాయి. కింద నడుస్తూ పేడ తొక్కినట్లున్నారు. ఒకడికి కాలంతా అంటుకుంది. వాడు ఏమీ పట్టనట్లుగా నడుస్తున్నాడు. ఆ వాసన తెలీదా? పేడ పురుగులు వీళ్లు. వాళ్లంతా ఆఫీసర్లు కావాలంటే ఎన్ని జన్మలు ఎత్తాలి! అప్పుడు సిమెంటు బస్తాలు ఎవరు మోస్తారు మరి? ఛీ..ఛీ.. జేబురుమాలుకోసం చూశాడు, ముక్కుకు అడ్డం పెట్టుకుందామని. రుమాలు బెడ్డిం గులోఉన్న సంగతి అప్పుడు గుర్తొ చ్చింది.

బండి బ్రేకులు చప్పుడు చేసుకుంటూ ఆగింది. లేచి గుమ్మందగ్గర నిలబడ్డాడు. తనవాళ్లకోసం దృష్టిని సారించాడు, ఈ చివరనుండి ఆ చివరదాకా. ఎవరో తెలి

సిన వాడిలాగా కనిపిస్తే చేయి ఊపాడు. అతను ఎవరో ? వ్యక్తినిపోలిన వ్యక్తి ఉండొచ్చు. ఏడుకొండలు గుండెదడ కొంచెం సర్దుకుని మళ్ళీ మొదలయింది. దడ రాకపోతే గుండె ఆడుతున్నదో లేదో తెలుసుకోవటం కష్టమే అయిదు నిమిషాలయింది. పదినిమిషాలయింది. ప్లాటుఫారంమీద పెద్ద గడియారంముల్లు ఒక్కొక్క నిమిషం ముందుకు గెంతుతూ జరుగుతుంటే, తన వెనకాలనుండి వచ్చి తన నెవరో ముందుకు తోసేస్తున్నట్లుగా ఉన్నది. తనకోసం ఒక్కళ్ళూ రాలేదు. ఏమయిపోయారు వీళ్లంతా ? వచ్చారా ? బ్రతికారా ! ఒక్కడన్నా రాకూడదూ. తప్ప మొదటితరగతి పెట్టెలోనుండి దిగినట్లు చెప్పటానికి ఒక్క సాక్ష్యం గూడాలేదు. సాక్ష్యం దొరక్కుండా తన నెవరో ఖూనీచేసినట్లు బాధకలిగింది. అప్పటిదాకా తనతో ప్రయాణంచేసిన వ్యక్తి ఊరుకోకుండా 'ఏమండీ... మీ రిక్కడేగాదూ... దిగాలన్నారు...' అన్నాడు. తను స్టేషనులోనో దిగుతాడో, గోదార్లో దూకుతాడో వాడి కెందుకు ? కిందకు దిగిన తర్వాత, వస్టుక్లాసులో దిగినవాడూ రెండో తరగతిలో దిగినవాడూ, టిక్కెట్టు లేకుండా వచ్చినవాడూ అందరూ ఒక్కడే ! గుండె నోట్లోకి వస్తున్నది. చేతిలో చెమటపట్టి కడ్డీ జారిపోతున్నది. అతను 'టైమయిపోతోందండి...' అంటున్నాడు. వాడిని చంపెయ్యా లన్నంత కోపం వచ్చింది. అతను తనకు ఏం అపకారం చేశాడు ? ఇంతకంటే అపకారం ఏం కావాలి. తన దురవస్థకు సాక్షి అయ్యాడు. గార్డు విజిలు ఊదాడు. పచ్చజండా ఊపాడు. గంట గణగణా మోగింది ఇంజను గుఫ్ గుఫ్ మంటూ చప్పుడు చేస్తోంది. ఎవరికి వీలయిన ధ్వనులు వాళ్లు చేస్తున్నారు. రైలు బయలుదేరింది అన్న సంగతి ఒక్క క్షణందాకా మనసుకు పట్టలేదు. ఎదురుగాఉన్న పుస్తకాల షాపు ఎడం పక్కకు వెళ్ళిపోతుంటే కళ్ళు తిరుగుతున్నాయేమో ! అనుకున్నాడు - కళ్ళు తిరగటంకాదు. బండిచక్రాలు తిరుగుతున్నాయి. బండి ముందుకు పోతున్నది. ఈ రైలు ఒకళ్ళకోసం ఆగేదికాదు. ఈ సంగతి తను ఎంతమందికో చెప్పాడు. బండి బయలుదేరే లోపునే ఎక్కాలని చెప్పాడు. బండి ఎక్కటం నేర్చుకున్నాడు కాని దిగటం నేర్చుకున్నట్లు లేదు. గబుక్కున సూటుకేసి కింద పడేశాడు. బెడ్డింగు పడేశాడు. దాని పట్టీ ఊడింది. కాలికి చుట్టుకుంది. బెడ్డింగు ప్లాటుఫారానికి రాచుకుంటూ వస్తోంది. తనంతట తను దిగే స్థితి పోయింది. బెడ్డింగు అతన్ని పట్టుకుని లాగి కింద పడేసినట్లయింది. తర్వాత ఏం జరిగిందో కొన్ని క్షణాలదాకా అర్థం కాలేదు. పట్టాలకు ప్లాటుఫారానికి మధ్య ఉన్నాడు తను. కాలు దొక్కుని పోయింది. భగ్గున మండిపోతోంది. రైలు ఆగింది.

టై'లు కట్టుకున్నవాళ్ళు, కోట్లు వేసుకున్నవాళ్ళు, మల్లెపూలవంటి బట్టలు వేసుకున్నవాళ్ళు... పెద్ద పెద్ద ఆఫీసర్లు... గుంపులుగా నిలబడి చూస్తున్నారు. వాళ్లంతా ఆఫీసర్లేనా... ఏమో. మంచి బట్టలు ఎవరైనా కట్టుకోవచ్చు. ఏడుకొండలుకు స్పృహ వస్తూపోతూ ఉన్నది. వెంకటేశ్వరస్వామి గుర్తుకు వచ్చాడు. 'స్వామీ...' జనం తోసుకుంటున్నారు. 'ఏం టయింది...' 'ఏం ఓయింది ..' అంటున్నారు.

'పాపం ఎవరో పడిపోయారు...'

సిమెంటుమోసే కూలీలు వస్తున్నారు. తెల్లబట్టలవాళ్ళు పక్కకు తప్పుకుంటున్నారు. 'చచ్చిపోయాడా...' తను చచ్చిపోలేదని చెప్పాలనిపించింది ఏడుకొండలుకు. మాట పెగల్లేదు.

'ఏంటి చూస్తున్నారు... ఇచిత్రం... ముందు పైకి లాగండి...' అందులో ఒక కూలీ అంటున్నాడు. అతనివెంట ఇద్దరు, ముగ్గురు కూలీలు దిగారు. కాళ్లు ఒకరు, చేతులు ఒకరు, నడుం ఒకరు... అంతమంది ఎప్పుడు వచ్చారు. పట్టాల పక్కన కూరుకునిపోయినవాడిని మెల్లిగా ఎత్తి ప్లాటుఫారంమీద పడుకోబెట్టారు. తల తిరుగుతోంది.

'గాలి రానీండళ... చస్తాడు...' జనాన్ని వెనక్కు నెట్టుతున్నారు. అక్కడినుంచి మెల్లిగా ప్లాటుఫారం బెంచిమీద పడుకోబెట్టారు కూలీలు. తనను ఎత్తుకుని తీసుకువస్తుంటే ఆ చెమటకంపు. వేడవాసన సిమెంటు గంధం కలిసి ముక్కుపుటాలకు తగులుతోంది. అసహ్యం వేయలేదు నందనోద్యానవనంలోని సుగంధ పుష్ప సౌరభంలా తోచింది. ఆ కూలీలకోసం చూశాడు. కనిపించలేదు. అతని బంధుమిత్రులు, ఉద్యోగులు అంతా అప్పుడు వచ్చినట్లున్నారు.

'ఏమండీ... సార్...'

'తమరు... ఏడుకొండలుగారు కాదా సార్.'

'దారిలో జీపుపడిపోయిందిసార్... కొత్తకారు క్యాంపుకి పోయిందిసార్... లేకపోతే అదే తెచ్చేవాళ్లం సార్...' వినయంగా నిలబడ్డారు వాళ్ళు.

ఆ మాటలన్నీ అతన్ని నమిలేస్తున్నాయి

'ఏరా... ఏడుకొండలూ... రైలు దిగటం చేతకాకపోతే ఎట్లాగురా...' ఎవరిదా గొంతు? తన మనస్సేనేమో! తనను పట్టాలమీదనుండి పైకి తెచ్చిన కూలీ పేరేమిటో అడిగి తెలుసుకోవాలి. డాక్టరుగారు రాగానే కూలీలు వెళ్ళిపోయినట్లున్నారు. ఆ కూలీ పేరు ఎవర్ని అడగటం? ఏడుకొండలు మనస్సులో ఏదో మబ్బుతెర తొలగినట్లయింది. ఏమిటీ అవివేకం? "ఆఫీసర్లకు పేర్లుగాని, మనిషికి పేరేముంటుంది?" అనుకున్నాడు. రైలు వెళ్ళిపోతోంది. మొదటి తరగతి పెట్టేదో, రెండో తరగతి పెట్టేదో కనిపించటంలేదు ఏడుకొండలుకు.